

LSS-rådet diarienummer 2021-00734

Minnesanteckningar

Handläggare:
Isabel Anheller

Minnesanteckningar från LSS-rådets sammanträde 30 november

Datum: 2023-11-30

Tid: 14.00-17.00

Lokal: Stadshuset, KS-salen.

Ordförande: Asal Gohari

Handläggande tjänsteperson: Isabel Anheller

Sekreterare: Lena Wiksten Andersson

Närvarande

Asal Gohari ordförande, Pia Ek vice ordförande, Lars-Håkan Andersson ordinarie ledamot, Carolina Bringborn ordinarie ledamot, Jonas Wik ordinarie ledamot, Catarina Bernet ordinarie ledamot, Magnus Åberg ordinarie ledamot, Annie Matsson ordinarie ledamot, Frigg Mignell ordinarie ledamot, Michael Jestin ombudsman, Saga Karlsson ersättare, Birgitta Anér ersättare, Magnus Lindén ersättare, Liselotte Engqvist avdelningschef, Arbete och bostad.

Inbjudna

Niklas Christiansson och Ida Lindecrantz anhängkonsulenter, Anhörigcentrum. Anders Stjernlöf verksamhetschef, Arbete och bostad i sällskap av Saga, socionomstudent.

Mötespunkter

1. Paragraf 164 Öppnande av möte

Ordförande Asal förklarar mötet öppnat. Presentation av ny ansvarig tjänsteperson Isabel Anheller och sekreterare Lena Wiksten Andersson. Förfrågan har gått ut om ersättare för Finn Hedman som har lämnat rådet.

2. Paragraf 165 Val av justerare, tid och plats för justering

Pia Ek utses till justerare. Justering sker digitalt torsdag den 14 december.

3. Paragraf 166 Fastställande av föredragningslista samt föregående minnesanteckningar

Föredragningslistan fastställs. Asal går igenom föregående möte. Medskicken från förra sammanträdet tillsammans med dagens anteckningar från gruppdiskussionen under punkt 4 kommer att lyftas ut och tas till nämnd.

Michael tar upp att utlovat dokument från förra sammanträdet om utvärdering av Fritid för Alla inte skickats ut. Sekreterare ser till dokumentet skickas ut.

Minnesanteckningarna läggs till handlingarna.

4. Paragraf 167 Projekt Relationer som funkar

Se power point, bilaga 1.

Magnus Lindén informerar om hur man arbetat i projektet och tankar om fortsatt arbete.

Arbetet har gjorts tillsammans med kommuner och regioner i Sverige. Egna erfarenhetsexperter med intellektuell funktionsnedsättning eller autism har medverkat. Man har samlat in tankar om hur det fungerar idag och hur det skulle kunna se ut i de bästa av världar. Exempel på tankar från ett tidigare projekt – Rätten att leva mitt liv - ligger till grund för nuvarande projekt. Frågor man ställt sig är: Vilka hinder ser man i samhället i stort, i kommunen och i hela Sverige? Resultatet är strukturerat i två modeller.

Magnus visar en film som handlar om det treåriga arvsfondsprojektet ”Rätten att leva mitt liv” (2021 – 2024). Syftet med projektet är att göra det lättare för personer med IF och/eller autism att ha nära relationer på de sätt som de själva vill. Inom projektet har man under hösten anordnat en konferens där 80 personer med intellektuell funktionsnedsättning deltagit för att prata om sex, rättigheter och relationer. I filmen uppmärksammas att personer med IF och/eller autism önskar ökade möjligheter till stöd och information från boendepersonal kring dessa frågor.

Det ska fungera att komma in i en relation och att sedan komma vidare i den. Grunden utgår från mänskliga rättigheter vilket handlar om rätten att själv bestämma över sin sexualitet och reproduktion. ICF (Internationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa) som är vad IBIC (Individens behov i centrum) grundar sig på, ska vara en grund i funktionsstödet men så upplevs inte alltid stödet i praktiken. Personer med funktionsnedsättningar har generellt sämre psykisk hälsa, exempelvis sker åtta gånger fler besök inom psykiatri för gruppen.

För att kunna skapa en relation behöver man träffa människor som är ömsesidiga och självvalda samt ha fasta stödkontakter. Träffpunkter handlar inte bara om att träffa andra människor utan om att få känna gemenskap. Fritidsaktiviteter ska inte vara vilka som helst utan bör organiseras utifrån individens eget intresse och vad man brinner för. Vid funktionsnedsättning där man har svårigheter med förståelsen blir utmaningen än större, exempelvis kan det vara svårt att veta om man får bjuda hem någon och man

kan behöva stöd i att bjuda in. Det är viktigt med stöd i en relation och att stödinsatserna utformas individuellt.

Hur fångar vi upp och pratar runt dessa frågor i verksamheterna? Man skulle kunna ha en rutin om att fråga om tillåtelse att bryta sekretessen när det är för personens bästa. Det behövs stöd i situationer när det inte fungerar, till exempel om någon blivit utsatt för våld, stödet ska ges i tid samt behövs kunskap i hur man uppmärksammar tecknen.

Tårtan - en modell för hur stödet skulle kunna se ut

Modellen är en kompetensmodell för att kunna arbeta systematiskt, vilken är grundad i PLISSIT-modellen och är inriktad på hälsofrämjande och det som fungerar.

- Aktiv medvetenhet - Alla som arbetar med funktionsstöd ska ha kunskap om att alla människor har behov av att nära relationer fungerar. Det gäller biståndshandläggare, boendeassistenter, politiker med flera. Vidare behövs kunskap om att alla har en sexualitet men som kan se väldigt olika ut även under olika delar av livet.
- Trygga rum - Man ska kunna lyfta för mig viktiga frågor i min vardag där man känner förtroendet oavsett om det är på daglig verksamhet, vårdcentralen eller någon annan stans.
- Lärande - Många personer med intellektuell funktionsnedsättning saknar kunskap om sexualitet och vilka verktyg som finns att ta hjälp av. Det saknas ett tänk om området, särskilt inom område vuxna. I Uppsala har man testat ett samarbete med RFSU vilket verkar varit uppskattat.
- Individuell vägledning och stöd - Det finns inte så mycket av detta varför det behövs resurser med fördjupad kunskap för att kunna arbeta vidare.
- Terapivård - För att skapa det trygga rummet ska personalen ha kunskap om när och var man kan hänvisa vidare.

Det har tagits fram en digital app vilken är trygg att använda och som väckt stort intresse i hela landet. För att använda den behöver man träffa ett DigiVi-ombud (inom FUB eller kommunen).

Workshop - Ett hälsofrämjande arbete med nära relationer

Indelning i fyra grupper med frågeställningarna:

- Vad gör vi (Uppsala kommun) idag som vi ska fortsätta göra?
- Vad bör vi börja göra?
- Vad bör vi inte göra?
- Vad bör vi sluta med?

Redovisning gruppdiskussioner:

Grupp 1

Vad vi bör fortsätta göra:

- Använda vägledning Goda relationer
- Prata mer om området
- Fråga individen är grundbulten
- Främja kontakter i skola, boende och korttidsverksamhet
- Med hänsyn tagen till sekretesslagstiftningen ge stöd till att kunna ta kontakt och bli kontaktad

Vad vi bör börja göra:

- Parboende
- Utbilda färdtjänstpersonal för att undvika tråkiga händelser på grund av brist på utbildning
- Kameror inom färdtjänsten
- Utbilda i "Stopp, min kropp"

Vad vi bör sluta göra:

- Avslå ledsagare och kontaktperson

Grupp 2

Vad vi bör fortsätta göra:

- Personal och assistenter måste våga ta kontakt med andra enheter för att personer ska kunna upprätthålla en kärleksrelation, hålla kontakt med gamla kompisar och skolkamrater samt få stöd i detta.
- Viktigt med kontinuitet i personalen så att man lär känna personen man ska stötta

Vad vi bör börja göra:

- Aktivitetssamordning mellan boenden inklusive mellan privata och kommunala boenden
- Ett större utbud av aktiviteter behöver nå boende
- Säkerställa att synen på och kunskapen om relationer finns med i biståndsbedömningen

Vad vi bör sluta göra:

- Endast erbjuda gemensamma aktiviteter i boenden

Grupp 3

Vad vi bör fortsätta göra:

- Personalen behöver vara nyfiken och diskutera mer
- Bli mer flexibla på boendet och boenden bereds möjlighet prata

Vad vi bör börja göra:

- Våga låta den enskilde komma med förslag, skapa forum till exempel studiecirkel, för att med stöd prata om sex (inget proffs eller anhängiga). Lyft över till gruppen det handlar om
- Få sammanhang, att i grupp ledas och diskutera, tänka bredare
- Komma ihåg personalens möjlighet på daglig verksamhet att skapa sammanhang

Vad vi bör sluta göra:

- Sluta med förmyndarmentalitet
- Inte tänka att det bara handlar om att ta sig till aktiviteten, väl på plats är det viktigt att tänka på att skapa samhörighet
- Det ska inte handla om rivalitet mellan boenden

Grupp 4

Vad vi bör fortsätta göra:

- Fortsatt arbete med HBTQ-diplomering/certifiering – hantera i kombination med intellektuell funktionsnedsättning
- ”Goda relationer” behöver implementeras på allvar

Vad vi bör börja göra:

- Hälsöfrämjande handlingsplaner/rutiner – inte bara vid våld
- Organisera fritid så att det inte förutsätts att man ska umgås med dem man bor med
- Skapa förutsättningar för lärande – Lär vux? Samarbeten?
- Kompetens, professionella samtal för personal
- Utnyttja kapaciteten hos ickekommunala aktörer – skapa intressebaserade mötesplatser
- Börja skapa medvetenhet tidigt i skolor, utbildning både i ordinär och särskild skola för att kunna utveckla tidigt

Vad vi bör sluta göra:

- Avsexualisera

5. Paragraf 168 Relationer och stöd till anhöriga och närstående

Se power point, bilaga 2.

Niklas Christiansson och Ida Lindecrantz anhängkonsulenter, Anhörigcentrum informerar.

Anhörigcentrums insatser är förebyggande. Man behöver inte var släkt för att få stöd och stöd ges även till barn. Ingen diagnos krävs och insatserna är kostnadsfria. Insatserna kan inte ges till anhöriga och närstående till personer som bor i särskilt boende eller i bostad med särskild service.

Stödet är en icke biståndsbedömd insats. Det förs inga journaler.

Anhängkonsulenterna har tystnadsplikt men har anmälningsplikt vid misstanke om att barn far illa.

Det finns 12 anhängkonsulenter varav 6 som arbetar med demensproblematik. Demensstöd ges både till den sjuke och till anhöriga. Man gör många hembesök, konsulenterna kan även besöka ett boende för att utbilda personal. Det finns 3 fast anställda och ungefär 10 timanställda anhängstödjare.

Stödet ges så att man som anhörig ska kunna ta sig hemifrån, kan innehålla serviceinsatser som till exempel lite städ och lite mathjälp. Man kan få hjälp med sådant som behöver göras när den anhörige är borta, men inte till exempel dusch då normen för det är en gång i veckan.

I bilaga 2 finns mer att läsa om bland annat Nationella anhängstrategin (2022), ViS-dokumentet (Vård i samverkan), syn- och hörselinstruktörer, måltidsutvecklare, mer om stödteam demens samt kontaktuppgifter till Anhörigcentrum.

Frågor

Asal: Tittar ni på fördelning mellan OSN och ÄLN?

Svar: Man har inte gjort någon statistik men stödet går ofta in i varandra. Den stora gruppen är föräldrar till barn med psykisk ohälsa. På demenssidan är det svårt att fånga upp de yngre, alla i den gruppen vill inte delta i daglig verksamhet och tar kontakt först när de blivit försämrade.

Pia: Hur många av barnen har intellektuell funktionsnedsättning?

Svar: Det finns ett bra stöd för barn vid verksamheten TRAPPAN. De barn som inte TRAPPAN kan ge stöd till, de med funktionsnedsättning eller sjukdom, kan få stöd från Anhörigcentrum. Dock kan de barnen vara svåra att nå ut till även om man blivit bättre på att fråga efter dem. Där behövs hjälp för att sprida att stöd finns att få. Det finns ett samarbete med habiliteringen, till exempel syskonstöd. Nästa sådant tillfälle startar på habiliteringen i januari.

Annie: Ingår föräldrar till minderåriga med funktionsnedsättningar i gruppen som kan få stöd?

Svar: Om barnet är inskrivet på habiliteringen hänvisar de vidare till anhörigstöd på habiliteringen men man kan få stöd från Anhörigcentrum, om man inte har någon annan insats och inte tillhör habiliteringen. Man arbetar med att lotsa dessa föräldrar rätt, till exempel till psykolog vid habiliteringen. Gruppen tar inte så mycket kontakt.

Pia: Kan man få stöd i form av att en konsulent följer med till handläggare?

Svar: Ja, en konsulent kan var behjälplig med att följa med men inte vara en drivande part.

Magnus Å: Som förälder till barn med funktionsvariation kan det vara svårt med samordning och administration i det vardagliga livet. Finns något stöd att få?

Svar: Någon funktion som kontaktperson/koordinator finns inte. Socialstyrelsen utreder just nu frågan och ska vara färdiga i september 2024.

Anders Stjernlöf, verksamhetschef Arbete och bostad berättar hur man arbetar med anhörigstöd ute verksamheterna.

Stödet består av två pusselbitar. Den ena handlar om bemötande, att se anhöriga som trygghetspersoner, att ha en avlastande funktion och bygga förtroende. Det är viktigt att få till en så bra start som möjligt vid inflyttning till boende eller korttidsboende. Verksamheten behöver involvera, bjuda in till välkomstsamtal och för att träffa personal. Man behöver ställa frågan till anhörig om hur involverad man vill vara, vilket stöd man vill ha och hur man önskar bli bemött. Det är också viktigt att ha uppföljningssamtal om hur stödet, kommunikationen, information och delaktigheten fungerar. Boendet kan skapa samvaro i olika gruppaktiviteter, till exempel bjuda in till julmingel, sommarträffar, mötandeforum och träffar med verksamhetschef och personal.

Den andra pusselbiten handlar om att anhöriga ska ses som samarbetspartners. Anhöriga är viktiga framför allt gällande kommunikation. Boendepersonalen har inte kunskap om den som ska flytta in, till exempel erfarenheter man har med sig och vad som har fungerat och inte. Utsedda kontaktpersoner på boenden har ett utökat ansvar för att vara en länk mellan verksamheten och individen och att hålla vardagskontakten. Boendepersonal ska ha erfarenhet och vana, teoretiska kunskaper i att möta anhöriga samt utgå ifrån att vara en medmänniska. Det är viktigt att våga fråga hur någon mår och hur man kan stötta. Mer kan göras eller annorlunda.

I vissa kommuner finns utbildning för Anhörigombud.

Frågor

Pia: Är den boende med och bestämmer om man till exempel inte vill att mamma kommer?

Svar: Det gäller att lyssna in, till exempel sker inte anhörigträffar överallt. På annat håll skickas månadsbrev ut till anhöriga eller så kan personal hjälpa en boende som vill skriva dagbok. Det finns olika varianter.

Birgitta: Det vore önskvärt med en informationstext om kommunens ansvar att ge stöd till anhöriga och vad det uppdraget innebär, det är inte helt känt.

Asal: Medskick att vara försiktig med hur man informerar då det till exempel finns de som inte vill ha anhöriga som besökare.

6. Paragraf 169 Funktionsrätt informerar

Michael Jestin och Pia Ek

Michael tipsar om den uppdaterade hemsidan. Där finns information från medlemsföreningar, vad man gör samt vilka olika verksamheter som finns.

En samverkansgrupp med myndighetsavdelningen finns för utbyte. Där har man arbetat med brukarundersökningen vilken hade dålig svarsfrekvens. FUB hjälper till med spridning och för att göra undersökningen lättare att besvara. Man har haft diskussioner om hur man arbetar med nivåbedömningar både inom daglig verksamhet och inom boendeinsatser. Det blir ett gemensamt lärande och man bollar frågor med LSS-gruppen.

Pia informerar om Storkonferensen den 15 september
Se power point, bilaga 3.

Asal inleder med att konferensen var bra anordnad men kan göras ännu bättre. Viljan finns att från politikerhåll kunna ge svar. Fundera på alternativa forum, till exempel att fråga en eller två politiker i taget. Till nästa år kan vi fundera gemensamt på syftet och hur vi skapar den bästa miljön för den här typen av dialog.

Pia berättar att konferensen förlöpte väl och att deltagarna hade förberett konferensen noga. Det är viktigt att man känner att man blivit lyssnad på. Se gärna konferensen på <https://www.youtube.com/watch?v=5C2pnhuvN9Q>.

7. Paragraf 170 Återbetalning av habiliteringsersättning – kort information

Liselotte Engqvist avdelningschef, Arbeta och bostad

Varje år räknas hur många som fått habiliteringsersättning. År 2022 deltog inte lika många i daglig verksamhet, därav behövde kommunen betala tillbaka pengar. År 2023 tog det tid innan alla deltagare kom tillbaka till sin dagliga verksamhet men i år nyttjas alla pengar.

Kommentarer

Asal: Hur mycket pengar kommunen får bygger på antalet deltagare i daglig verksamhet.

Birgitta: Hälften av pengarna har betalats tillbaka. Pengarna kunde ha fördelats och betalats ut till de som faktiskt deltog i daglig verksamhet. Så har man gjort i andra kommuner.

Asal: Återbetalning av pengar skulle ha krävt ett beslut i nämnd men det är inte den politiska ambitionen, utan den är att alla ska kunna få arbeta. Samtliga 8,3 miljoner kr för innevarande år kommer att betalas ut. Uppdraget till nämnd är att betala ut habiliteringsersättning två gånger per år.

Magnus: Om situationen uppstår igen vill målgruppen att kommunen gör allt vad som är möjligt för att eventuella överblivna pengar betalas ut till deltagarna i daglig verksamhet.

Asal och Liselotte: Tar med sig målgruppens vilja.

8. Paragraf 171 sammanträdesdatum 2024

Asal informerar

<u>Datum</u>	<u>Tid</u>	<u>Plats</u>
Onsdag 28 februari	13.00-16.00	Stadshuset, KF-salen
Måndag 20 maj	13.00-16.00	Stadshuset, KF-salen
Onsdag 18 september	13.00-16.00	Stadshuset, KF-salen
Onsdag 13 november	13.00-16.00	Stadshuset, KF-salen

9. Paragraf 172 Övriga frågor

Återkoppling på fråga om hur verksamheterna arbetar med utmanande beteenden

Liselotte Engqvist avdelningschef, Arbete och bostad informerar.

En projektmedarbetare har skapat en utbildningsfilm om utmanande beteende. Filmen finns i Lärportalen. Alla chefer vet om att den finns och medarbetare erbjuds att ta del av den. Sedan två år tillbaka finns handledare som går in och handleder och hjälper personal och följer sedan upp det man kommit överens om. Hittills har 120 ärenden varit aktuella. Handledaren är enkel att nå och det är inga långa väntetider för att få kontakt och stöd. Det går att se att affektbeteenden minskar och därför är det viktigt att fortsätta arbetet samt att introducera nya medarbetare.

Frågor

Birgitta: Är stödet obligatoriskt?

Svar: På vissa verksamheter behöver utbildningen vara obligatorisk.

Asal kommentar: Det finns många olika utbildningar som chefer och medarbetare behöver ta del av. Fundera på var utbildningen ska vara obligatorisk. Vidare om det ska vara en del av en bemötandeutbildning eller en separat utbildning.

Michael kommentar: FUB har tidigare tittat på Lärportalen tillsammans med verksamhetsutvecklare vilket kan vara något man kan göra igen. Michael kontaktar verksamhetsutvecklare i frågan.

Jonas kommentar: Det är viktigt att komma in tidigare med ett inifrånperspektiv, till exempel gällande Lärportalen.

10. Paragraf 173 Mötet avslutas

Asal Gohari

Ordförande tackar för dagens möte och för samarbetet under 2023. Asal berättar att hon fått många lärdomar och menar att arbetet i LSS-rådet är det arbete inom ordförandeskapet som varit mest givande. Förhoppningen framåt är att rådet ska vara ett forum som uppfyller kraven för området. Vidare att rådet tillsammans ska fundera över hur det kan fortsätta att utvecklas. Asal påminner om att medskicken från föregående sammanträde, tillsammans med dagens anteckningar från gruppdiskussionen, kommer att lyftas ut i en sammanställning med koppling till uppdrag 8. Sammanställningen, delar ur verksamhetsplanen samt årssammanställningen kommer att presenteras vid nämndens nästa sammanträde i februari 2024. Asal avslutar med att önska en God Jul, en skön ledighet och ser fram emot nästa år.

Elektroniska underskrifter

Det här dokumentet har skrivits under elektroniskt av en eller flera personer

Detta dokument med sina elektroniska underskrifter gäller som självständig handling och uppfyller krav på avancerade elektroniska underskrifter enligt eIDAS-förordningen. Varje underskrift kan valideras med en PDF-läsare med stöd för signaturvalidering eller via valideringstjänsten på sign.uppsala.se. Där återfinns även information om hur du installerar det utfärdarcertifikat som krävs för att PDF-läsaren ska kunna validera alla delar av underskriften.

Om dokumentet skrivs ut på papper, eller om dokumentet 'skrivs ut' till ett nytt PDF-dokument, följer de elektroniska underskrifterna inte med. Endast det elektroniskt underskrivna originaldokumentet går att validera.